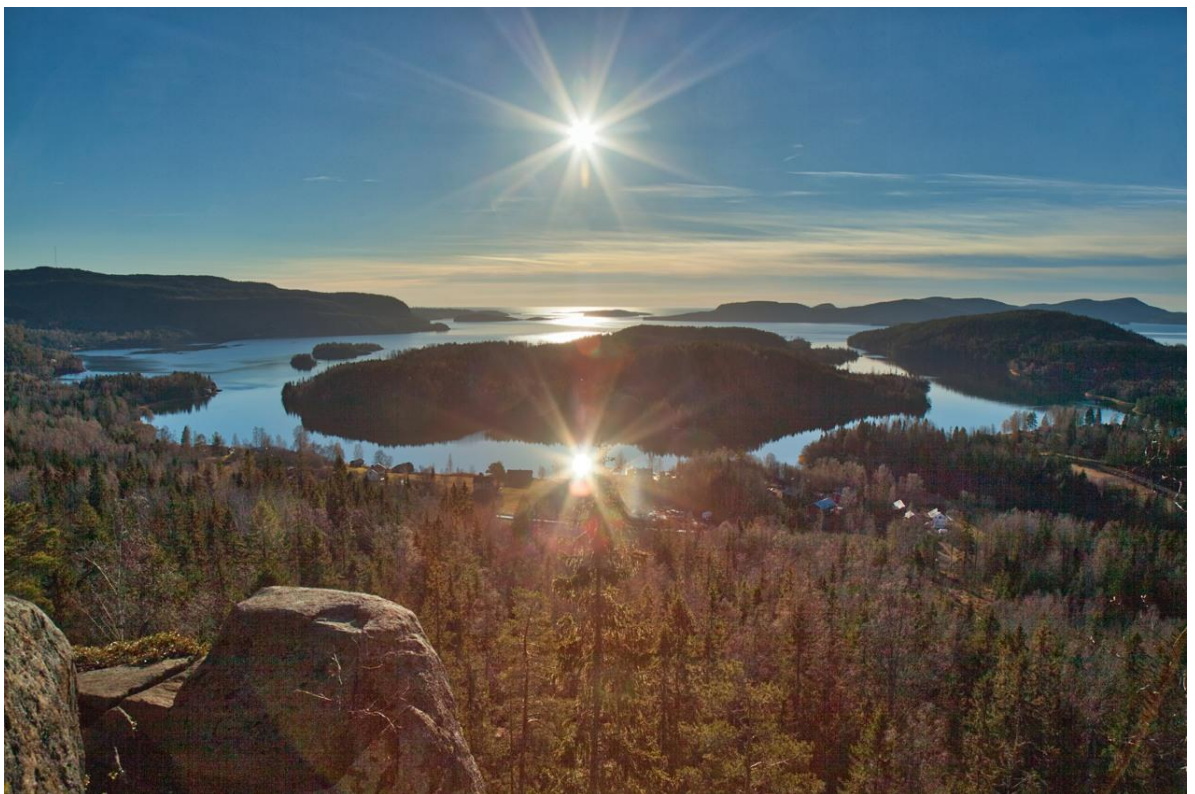

Länsstyrelsen
Västernorrland

Statlig närvaro och service 2023 i Västernorrlands län

Omslagsbild: Utsikt från Rödklitten

Fotograf: Fabiola de Graaf

Diarienummer: 300-7898-2023

Författare: Karin Frejarö

Kontaktuppgifter:

Länsstyrelsen Västernorrland

Postadress: 871 86 Härnösand

Telefon: 0611-34 90 00

E-post: vasternorrland@lansstyrelsen.se

Webb: www.lansstyrelsen.se/vasternorrland

Länsstyrelsen Västernorrland - en samlande kraft för ett hållbart samhälle

Länsstyrelsen arbetar för att främja en hållbar utveckling i länet och bedriver en mångsidig verksamhet som spänner över i stort sett alla samhällsområden. Vår vision är att vara en samlande kraft för ett hållbart samhälle. Med detta menar vi ett samhälle med en positiv utveckling där miljö, tillväxt och goda levnadsvillkor går hand i hand.

För att uppnå denna övergripande vision har vi även en målbild:

- Vi är den självklara samordnaren av statens aktörer och länken mellan nationell, regional och lokal nivå
- Vi känner vårt län och agerar utifrån länets behov
- Vi står stadigt i aktuell kunskap och fakta och har ett tydligt helhetsperspektiv

1 Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet

Statliga myndigheters närvaro i länet har en betydande påverkan på Västernorrlands utveckling. Den statliga närvaron och servicen är viktig för medborgarens möjligheter att ta del av, föra dialog och bli delaktig i frågor som rör både den enskilda individen och statliga myndigheter som samhällsinstitutioner. Den statliga servicen, exempelvis i form av besökskontor för servicegivande myndigheter, är särskilt viktig för medborgaren som inte kan eller vill använda sig av de digitala servicetjänsterna. De statliga myndigheterna är viktiga arbetsgivare i länet, och påverkar förutom direkta arbetstillfällen, även attraktionskraften för orten och länet. Den statliga närvaron bidrar till en mer diversifierad arbetsmarknad, där utbudet av olika sorters arbetstillfällen lockar individer och familjer att etablera sig i länet.

Det är generellt sett små förändringar i den statliga närvaron och i antalet sysselsatta i sektorn, i länet över tid. Men även mindre förändringar har påverkan på den statliga närvarons struktur i länet, inte minst på lokal nivå. I en utskickad enkät anger de flesta av myndigheterna att geografiska omstruktureringar inte genomförts eller planeras i närtid. Kommande större företagsetableringar har dock ytterligare accelererat behovet av att arbeta gemensamt med kompetensförsörjning i länet, något som berör såväl privata som offentliga aktörer och flera satsningar pågår kring detta.

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 24 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för en väl fungerande kompetensförsörjning. Det görs genom en bred utbildningsverksamhet, men också in- och utlån mellan myndigheter, traineeprogram och mentorskap med mera. Inom Myndighetsnätverket var coworking ett särskilt fokus under 2022, vilket resulterade i en pilot för gemensam coworkingyta i Bolagsverkets regi som är öppen från och med 2023, för nätverkets alla medlemmar. Under 2023 har Myndighetsnätverket ett fördjupat fokus på kris och beredskap, vilket också blir temat för årets gemensamma ledningsgruppsdag under hösten, med stor uppslutning.

Flera myndigheter i länet har gjort, eller kommer att fortsätta göra justeringar i arbetssätt för sina medarbetare som en konsekvens av de erfarenheter som gjorts under de senaste årens omfattande distansarbete. Åtgärderna som görs handlar bland annat om bredare geografiska rekryteringsmöjligheter, aktivitetsbaserade kontorsytor och flexibla distansarbetsavtal. Hur denna omställning kan komma att påverka behovet av den statliga närvaron i länet är ännu inte tydligt. Kopplat till detta arbetar Specialpedagogiska skolmyndigheten SPSM med uppdraget som värmdmyndighet för en kontorsgemenskap i Härnösand, ett intressant arbete att följa som möjlig modell för statlig närvaro i fler delar av landet.

Innehåll

1	Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet	4
2	Inledning	6
2.1	Mål och syfte	6
2.2	Metod	6
3	Statlig närvaro i länet	9
3.1	Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet	10
3.2	Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet.....	15
4	Statlig service i länet	21
4.1	Geografisk tillgänglighet till servicegivande myndigheter	22
5	Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service	28
6	Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet	29
6.1	Statlig närvaro	29
6.2	Statlig service.....	30
6.3	Myndighetssamverkan.....	30
7	Referenser	32
7.1	Skriftliga underlag.....	32
7.2	Statistiska källor	32
7.3	Internetkällor	32
8	Bilagor	33
8.1	Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2022	33

2 Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2023 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt: ”Länsstyrelserna ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statlig närvaro och service samt redovisa den statliga närvaron och servicen i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 oktober 2023. Regeringskansliet ska hållas informerat om arbetet. Arbetet ska samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län.”

2.1 Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.¹

Målsättningen med uppdraget är att

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner
- belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner
- belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas
- utveckla myndighetssamverkan i länet. Uppdraget ger oss en kontext i vilken vi kan utveckla myndighetssamverkan i länen
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen

Den sammantagna effekten av uppdraget är att länsstyrelsernas analyskompetens stärks på sikt.

2.2 Metod

2.2.1 Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Företagsdatabasen (FDB). Den senaste uppdateringen av statistiken från RAMS finns tillgänglig för 2021 och från FDB för 2022.

¹ Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

2.2.2 Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter². Statistiken som beskrivits under statlig närvaro används även här. Därutöver belyses besökskontoren för dessa myndigheter genom en geografisk tillgänglighetsanalys, vilken beskrivs i stycket nedan.

2.2.2.1 Geografisk tillgänglighet till statlig service

För att synliggöra tillgången till service ytterligare används resultaten av en geografisk tillgänglighetsanalys som belyser medborgarnas möjlighet till fysisk tillgänglighet till servicen. Tillgänglighetsanalysen är skapad utifrån Trafikverkets nationella vägdata (NVDB), SCB:s befolkningsregister och Samtrafikens kollektivtrafikdata. För att sedan göra avstånds- och restidsanalyser för trafikslagen gång, cykel och bil har ArcGIS Pro använts, medan verktyget TRACC har använts till beräkningar av restid i kollektivtrafiksystemet. Beräkningarna resulterar i båda fall i avståndsmatriser, så kallade origin-destination-matriser, vilka innehåller restid, avstånd i vägnätet samt fågelväg till respektive målpunkt³.

2.2.3 Myndighetssamverkan

Genom myndighetssamverkan har länsstyrelsen möjlighet att föra en dialog, samverka med och inhämta information från myndigheterna löpande under året. Det finns dessutom möjlighet att identifiera hur nuvarande, kommande och planerade förändringar i statlig närvaro och service ser ut. I de fall verksamhetsminskningar planeras blir förordningen 2019:202 om statliga myndigheters lokalisering och förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete centrala delar.

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 24 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för en väl fungerande kompetensförsörjning. Det görs genom en bred utbildningsverksamhet, men också in- och utlån mellan myndigheter, traineeprogram och mentorskap med mera. I arbetet med detta uppdrag har länsstyrelsen fört dialog med Myndighetsnätverkets medlemmar, samt ett antal tillkommande myndigheter som i dagsläget inte är medlemmar i nätverket, däribland Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

2.2.4 Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

² Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

³ Med målpunkt avses koordinater för de servicegivande myndigheternas besökskontor.

Arbetsställe Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.⁴

Allmän service Service som ges via servicekontor som avser till exempel allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Dagbefolkning Förvärvsarbetande befolkning redovisad efter arbetsställets geografiska belägenhet oberoende var de är folkbokförda.

Fördjupad service Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. I april 2023 slöt Migrationsverket och Statens servicecenter ett avtal om samverkan. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.⁵

Statlig sektor En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell sektorkod. Vi följer den indelning som finns i RAMS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta I RAMS klassificeras personer som förvärvsarbetande om de fått en lön i november som överstiger 99 kronor. Från och med referensår 2019 används huvudsakligen information från AGI avseende november för de anställda.⁶

⁴ <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

⁵ <https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>

⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framställning-av-rams/>

3 Statlig närvaro i länet

I detta avsnitt redovisas antalet statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

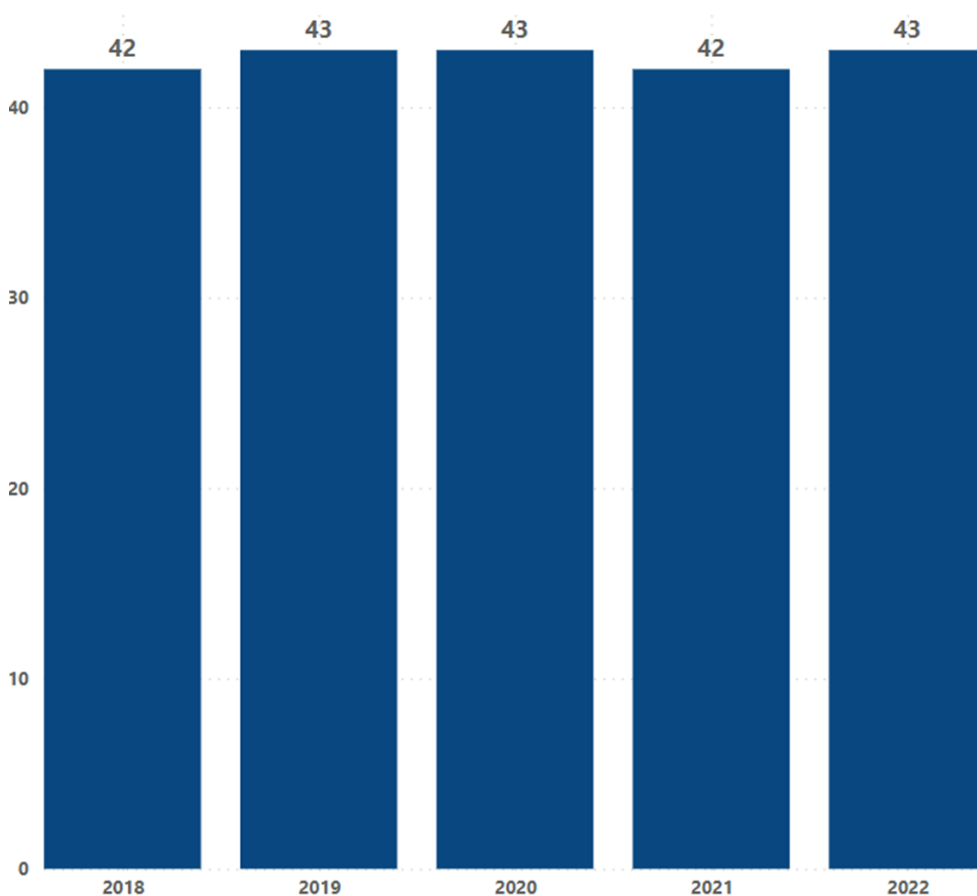
Figur 1 - Karta över länets kommuner

3.1 Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 43 myndigheter i länet 2022 fördelat på fördelat på länets samtliga sju kommuner. Antalet myndigheter har ökat med en myndighet mellan åren 2018 och 2022. I riket som helhet har antalet myndigheter också ökat med en myndighet under samma tidsperiod.⁷

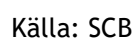
Figur 2 - Antal myndigheter i länet 2018-2022

Källa: SCB

⁷ SCB, Företagsdatabasen (SCB). Observera att definitionen av myndigheter här utgår från RAMS definition, dvs Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

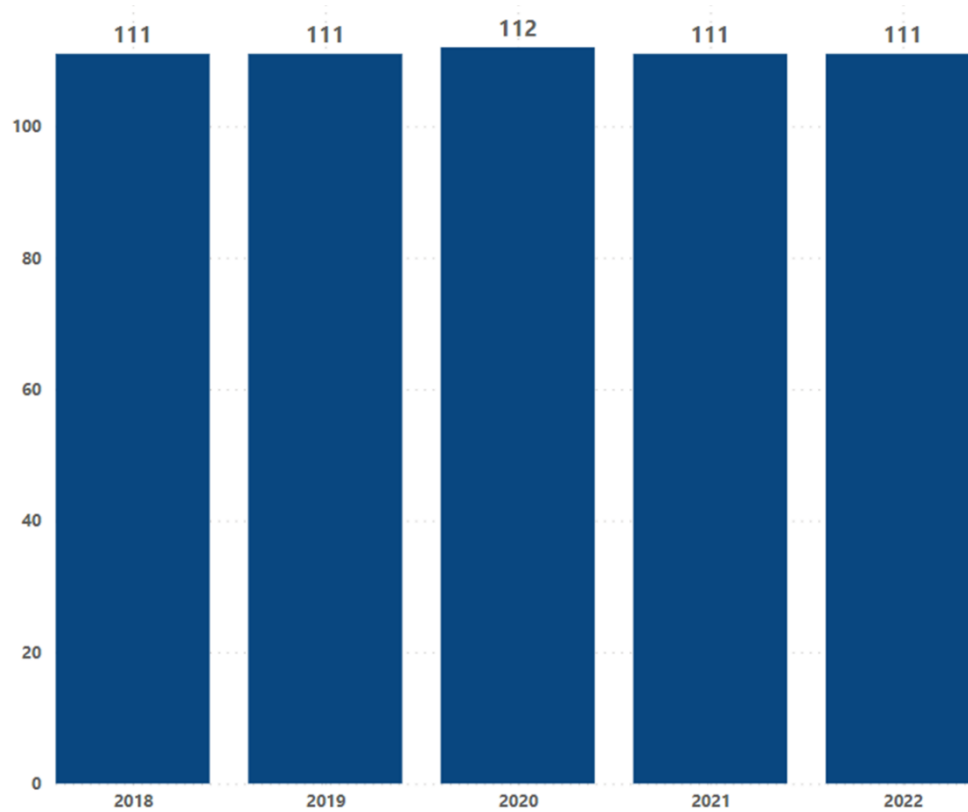
Figur 3 - Antal myndigheter i länets kommuner 2022

11

Det fanns 111 statliga arbetsställen i länet 2022 fördelat på länets samtliga sju kommuner. Antalet arbetsställen har varit oförändrat mellan åren 2018 och 2022. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 191 arbetsställen under samma tidsperiod.⁹

Figur 4 - Antal statliga arbetsställen i länet 2018-2022

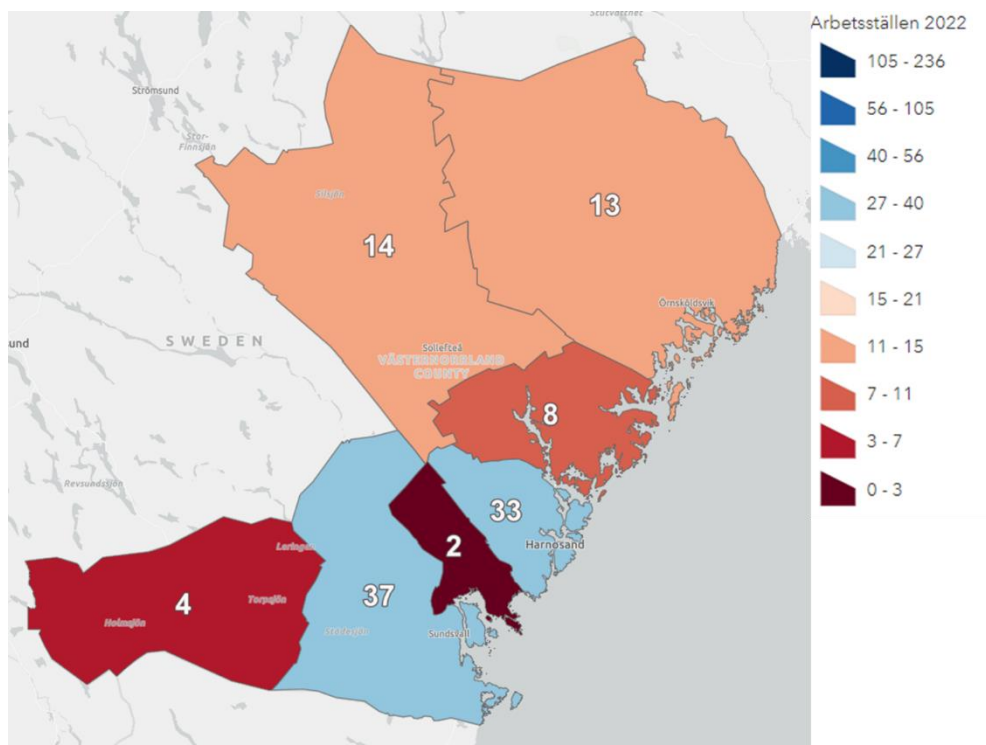

Källa: SCB

⁹ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

I kartan i figur 5 visas antalet arbetsställen i länets kommuner 2022. Antalet arbetsställen varierar från 2 i Timrå kommun till 37 i Sundsvalls kommun.¹⁰

Figur 5 - Antal arbetsställen i länets kommuner 2022

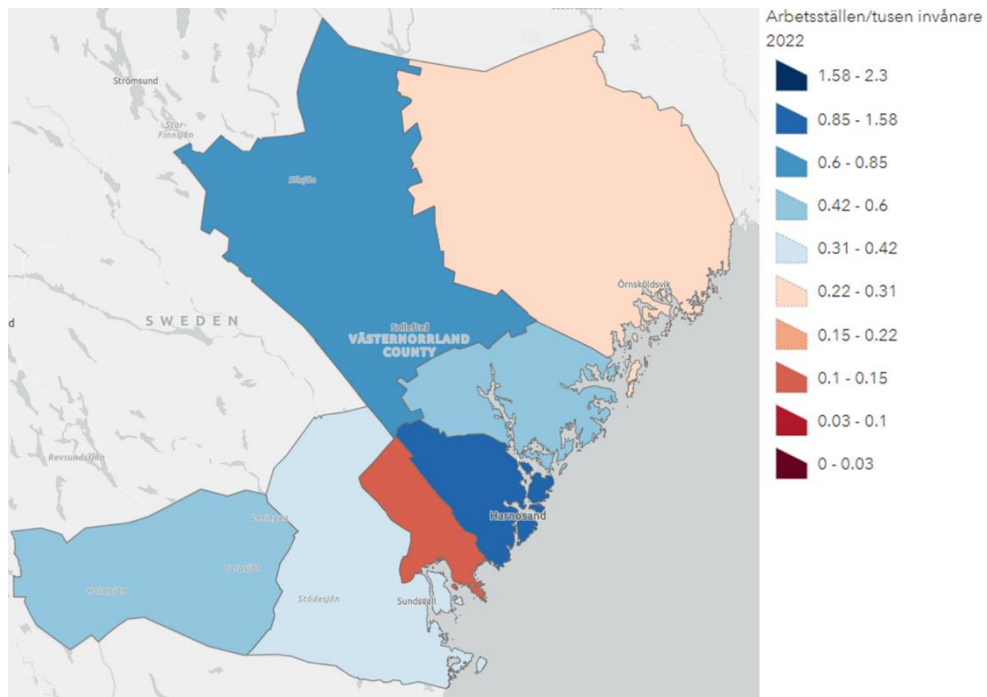
Källa: SCB

I kartan i figur 6 visas antalet arbetsställen 2022 per tusen invånare i länets kommuner. Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,46 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare. Arbetsställen i förhållande till befolkningen var störst i Härnösands kommun med 1,33 arbetsställen per tusen invånare och minst Timrå kommun med 0,11 arbetsställen per tusen invånare.¹¹

¹⁰ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

¹¹ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

Figur 6 - Antal arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2022

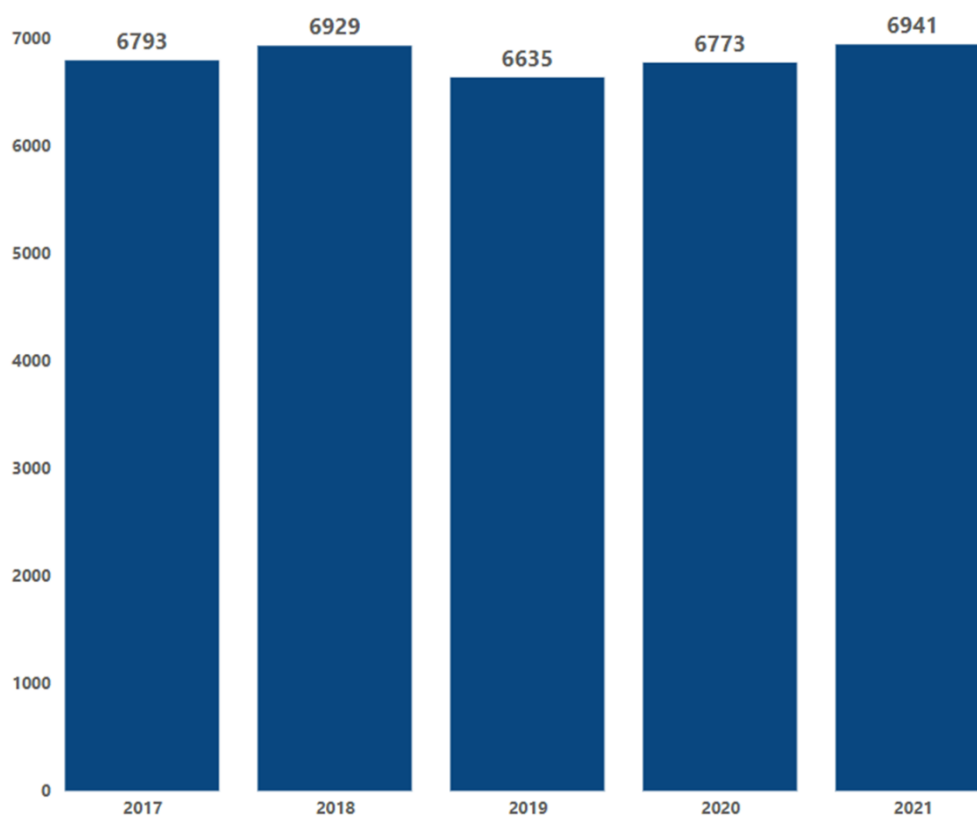

Källa: SCB

3.2 Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet

Det fanns 6 941 sysselsatta (dagbefolkning) i statlig sektor i länet 2021. De finns i länets samtliga sju kommuner. Antalet sysselsatta har ökat med 148 mellan åren 2017 och 2021. Den procentuella förändringen under tidsperioden är en ökning med 2,2 procent. I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 5,6 procent under samma tidsperiod.¹²

Figur 7 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2017-2021

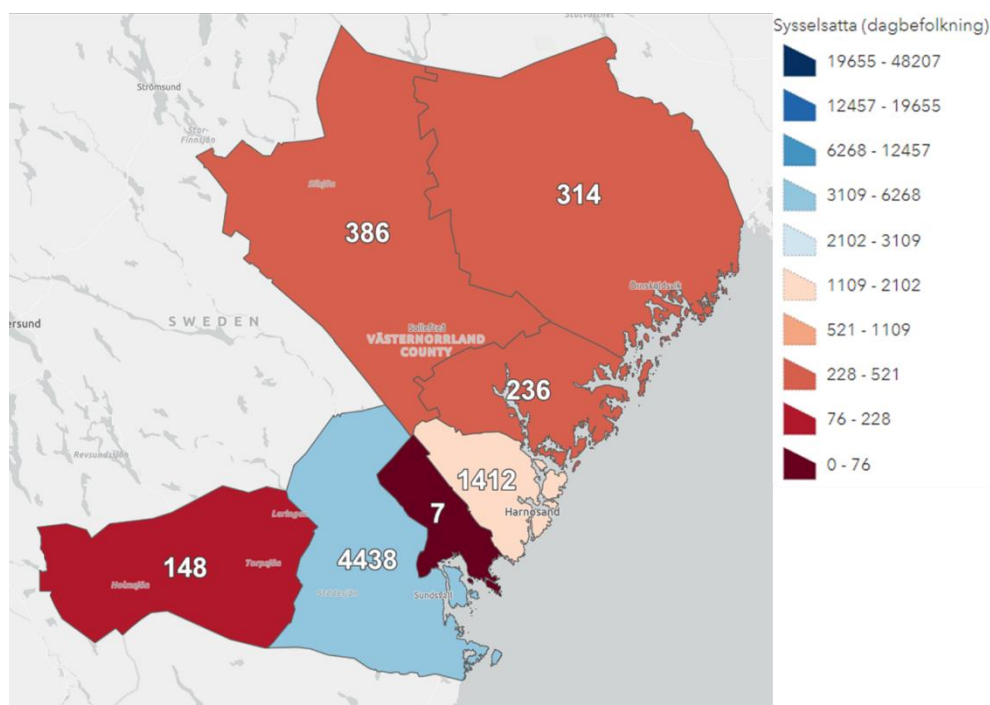

Källa: SCB

¹² Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

I kartan i figur 8 illustreras antalet sysselsatta i statlig sektor efter kommun. Det fanns flest sysselsatta i Sundsvalls kommun med 4 438 sysselsatta och minst antal sysselsatta i Timrå kommun med 7 sysselsatta.¹³

Figur 8 - Sysselsatta i statlig sektor i länets kommuner 2021

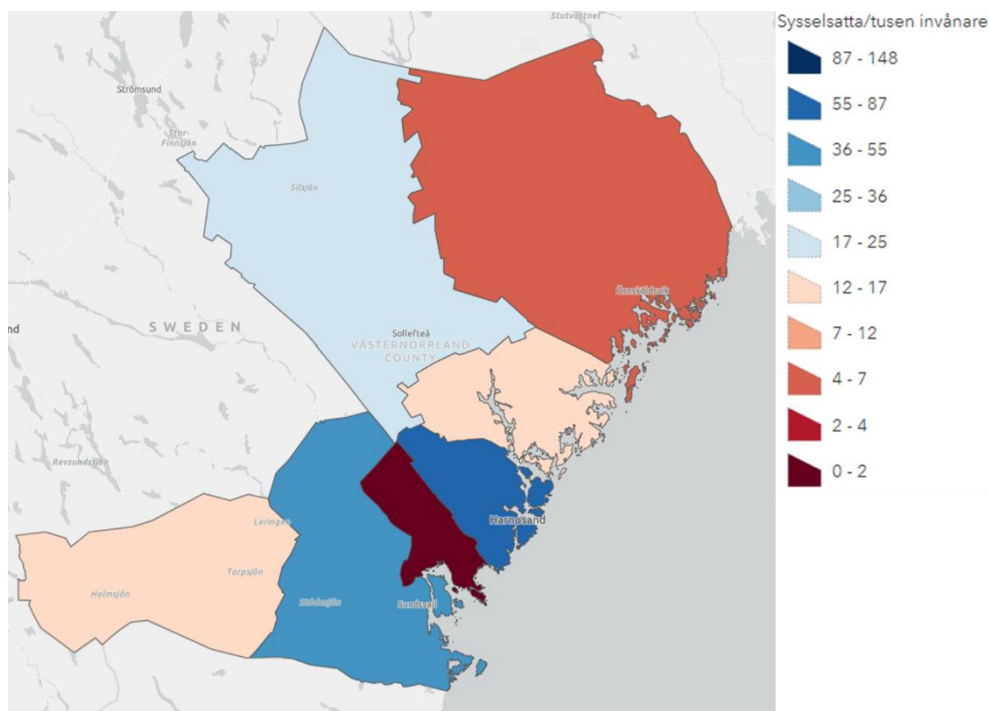
Källa: SCB

I kartan i figur 9 (nedan) illustreras antalet sysselsatta i statlig sektor i förhållande till befolkningen. Sett till antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen hade länet 28 sysselsatta per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. Antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen var högst i Härnösands kommun med 56 sysselsatta per tusen invånare, medan andelen var lägst i Timrå kommun med 0 sysselsatta per tusen invånare.¹⁴

¹³ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

¹⁴ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Figur 9 - Sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare i länets kommuner 2021

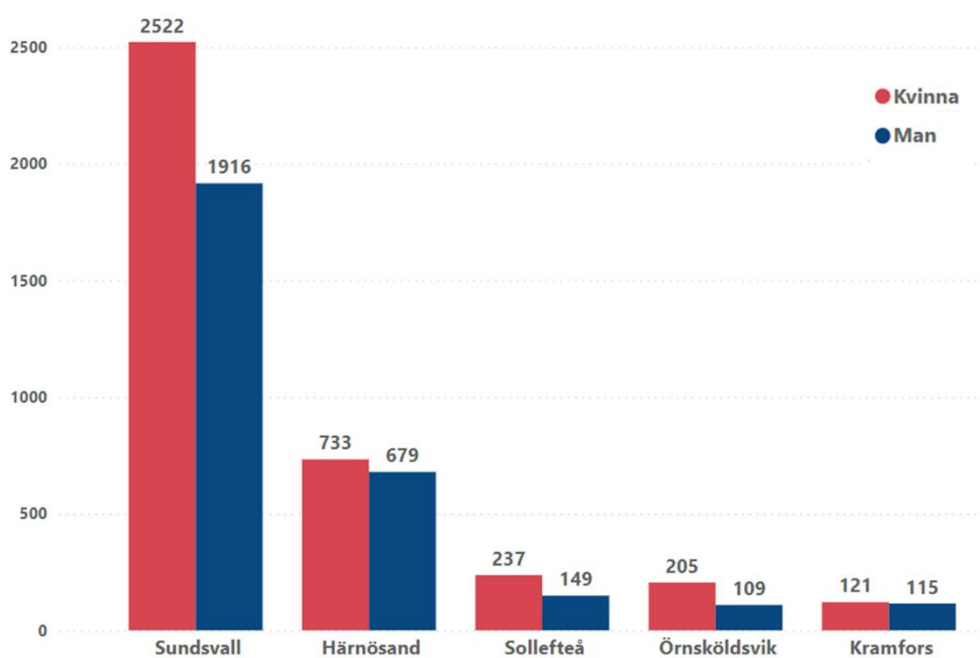

Källa: SCB

2021 var 56 procent kvinnor och 44 procent män sysselsatta i statlig sektor. I diagrammet i figur 10 visas könsfördelningen i de fem kommuner i länet med flest antal sysselsatta.¹⁵

¹⁵ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

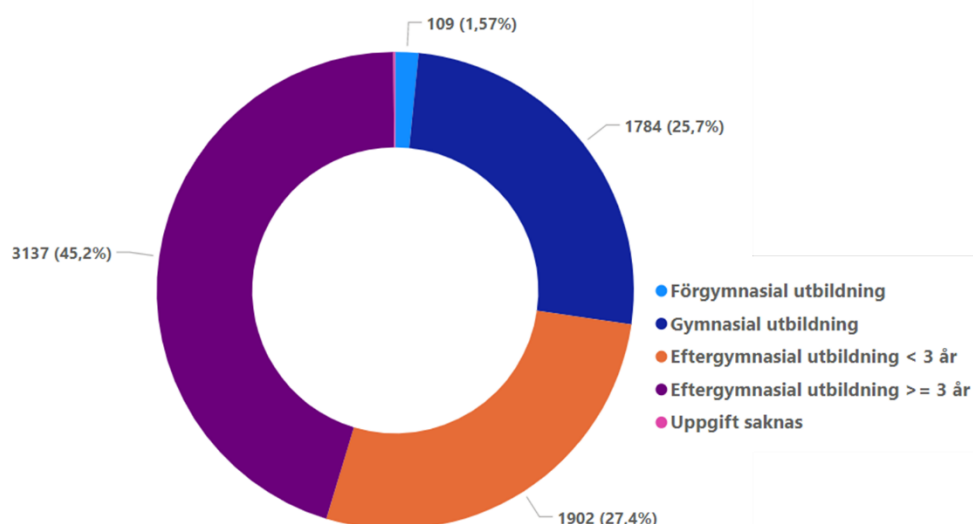
Figur 10 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet efter kön i de fem kommuner med flest antal sysselsatta 2021

Källa: SCB

Totalt sett hade 73 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 78 procent.¹⁶

Figur 11 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter utbildningsnivå

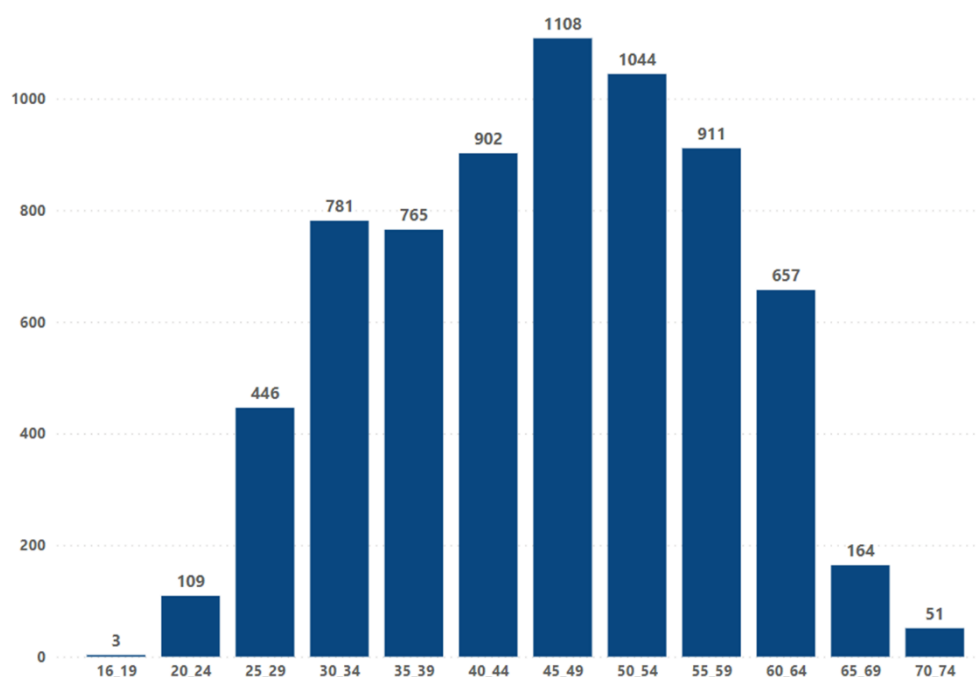

Källa: SCB

¹⁶ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Antalet sysselsatta var relativt jämnt fördelade med avseende på åldersgrupp. Den åldersgrupp som var vanligast bland de sysselsatta var 45–49 år. Den vanligaste åldersgruppen bland de sysselsatta i riket var också den 45–49 år.¹⁷

Figur 12 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter åldersgrupp

Källa: SCB

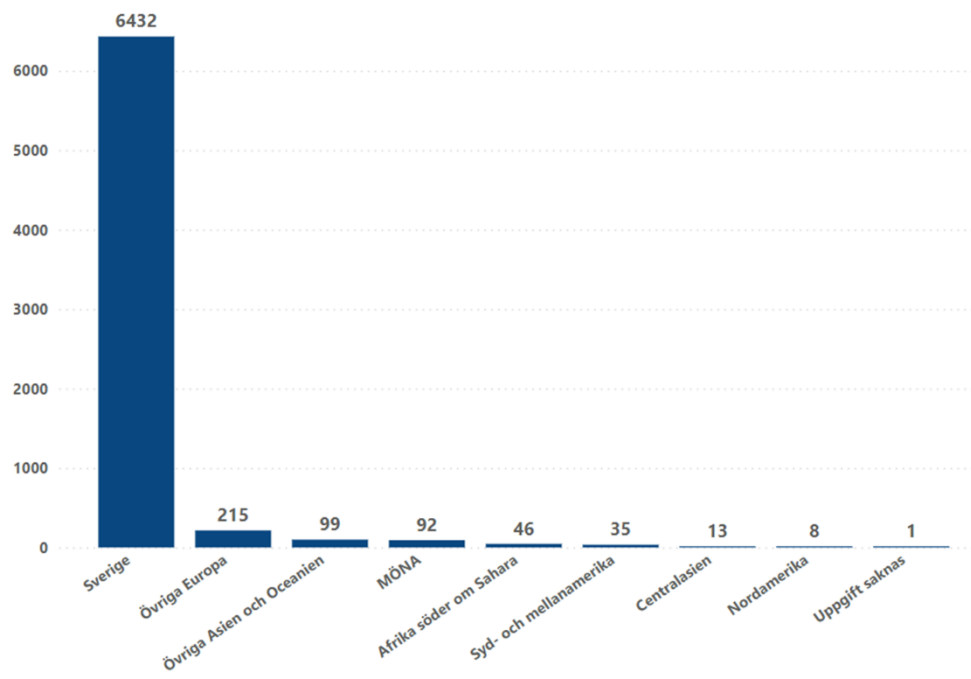
Om vi delar in de sysselsatta i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten, 93 procent, var födda i Sverige. Motsvarande andel för riket var 84 procent.¹⁸

Figur 13 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter födelselandsgrupp¹⁹

¹⁷ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

¹⁸ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

¹⁹ MÖNA: Mellanöstern och Nordafrika

Källa: SCB

4 Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras en fördjupning i elva servicegivande myndigheter och deras regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många besökskontor de servicegivande myndigheterna har och hur den geografiska tillgängligheten till statlig service ser ut utifrån restider och olika trafikslag.

I länet finns 36 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2023. Det går att nå samtliga elva servicegivande myndigheter via besökskontor²⁰. Det största antalet besökskontor finns i Sundsvalls kommun.²¹ I tabell 1 visas antalet kontor som går att besöka via respektive myndighets egna besökskontor. Det går även att besöka Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket via samtliga servicekontor hos Statens servicecenter²². I vissa län går det även att besöka Migrationsverket via Statens servicecenters kontor. Det finns dock inga sådana kontor i Västernorrlands län.

Tabell 1: Antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länet 2021 och 2023²³

Myndighet	Antal besökskontor 2021	Antal besökskontor 2023
Arbetsförmedlingen	5	5
Centrala studiestödsnämnden	2	2
Försäkringskassan	0	0
Kronofogdemyndigheten	2	2
Lantmäteriet	1	1
Migrationsverket	2	1
Pensionsmyndigheten	0	0
Polismyndigheten	6	6
Skatteverket	0	0
Statens servicecenter	5	5
Trafikverket	15	14
Totalt	38	36

²⁰ Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten finns representerade via Statens servicecenters besökskontor.

²¹ Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

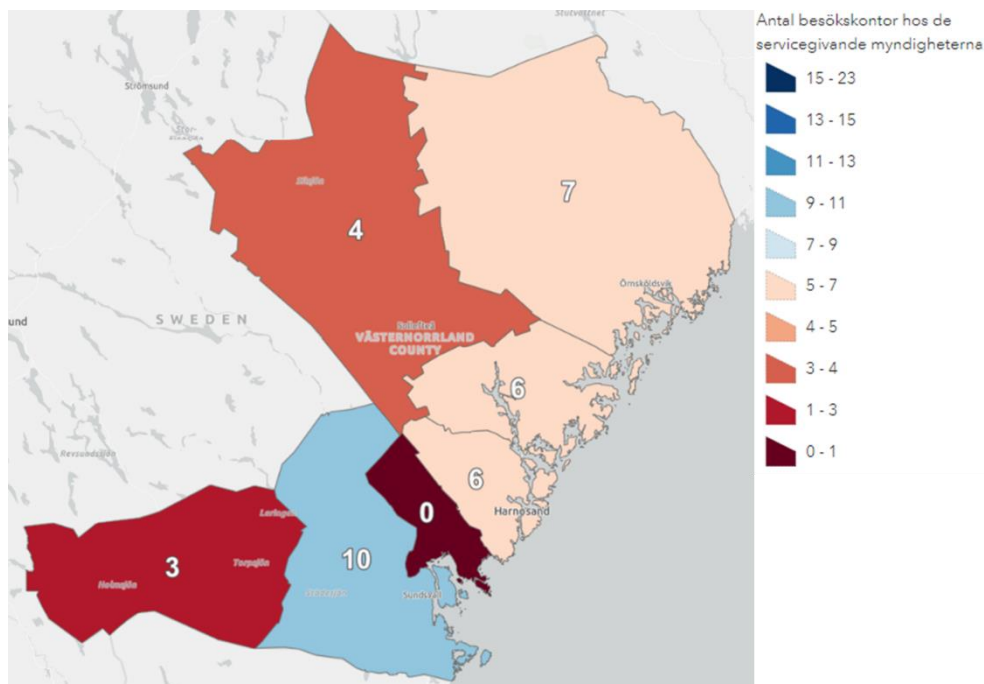
²² När mätningen gjordes våren 2021 hade inte alla Arbetsförmedlingens kundtorg flyttats över ännu.

²³ Besökskontor enligt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av vilka kontor som går att besöka. Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov. Besök till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket sker via Statens servicecenter. Även Arbetsförmedlingens kundtorg ingår här.

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021 och 2023

I kartan i figur 14 visas antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2023 i länets kommuner.

Figur 14 - Antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länets kommuner 2023

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2023

4.1 Geografisk tillgänglighet till servicegivande myndigheter

Tillgänglighetsanalysen visar hur stor andel av länets befolkning som kan ta sig till närmaste besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheterna med olika trafikslag. Tabell 2 visar hur den geografiska medeltillgängligheten ser ut i länet 2023 utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket.²⁴

Tabell 2 - Geografisk medeltillgänglighet (%) till de servicegivande myndigheternas besökskontor 2023 efter restid och trafikslag (andelar för riket inom parentes)

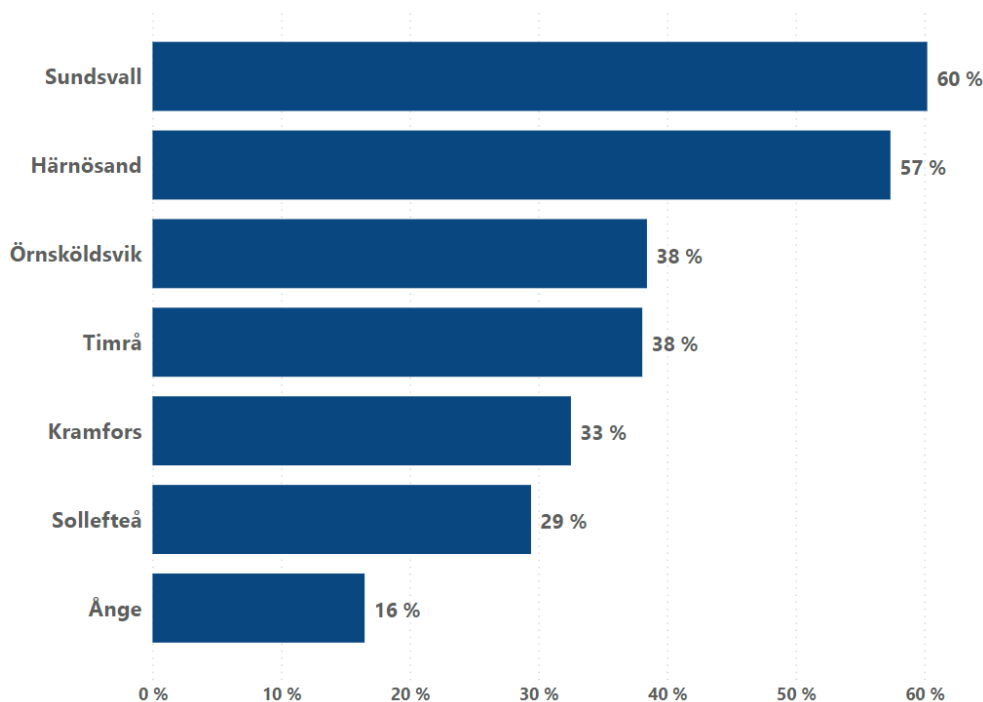
Trafikslag	20 minuter	40 minuter	60 minuter
Promenad	10 (10)	23 (23)	31 (32)
Cykel	36 (39)	47 (55)	58 (66)
Kollektivtrafik	28 (29)	49 (58)	59 (73)
Bil	62 (70)	79 (89)	85 (95)

²⁴ Trafikanalys (2023) Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter

Källa: Trafikanalys

Den geografiska medeltillgängligheten i länet är 47 procent, medan den i riket är 53 procent. I diagrammet i figur 15 visas den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länets kommuner 2023. Det är högst geografisk medeltillgänglighet i Sundsvalls kommun och lägst i Ånge kommun.²⁵

Figur 15 - Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner 2023

Källa: Trafikanalys

Tabell 3 visar hur stor andel i befolkningen som kan ta sig till närmaste besökskontor hos respektive servicegivande myndighet inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023. I tabellen visas således den geografiska medeltillgängligheten till myndigheterna.²⁶

Den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länet skiljer sig åt. Nedanstående tabell visar andelarna för de olika trafikslagen med 40 minuters resa.²⁷

²⁵ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

²⁶ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

²⁷ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tabell 3 - Andel (%) i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid 2023 (andelar för riket inom parentes)

	<i>Promenad</i>	<i>Cykel</i>	<i>Kollektiv- trafik</i>	<i>Bil</i>
Arbetsförmedlingen	33 (39)	64 (72)	67 (77)	94 (98)
CSN	15 (5)	31 (24)	36 (27)	57 (56)
Försäkringskassan	32 (33)	62 (69)	67 (73)	94 (98)
Kronofogdemyndigheten	17 (13)	44 (42)	44 (46)	80 (86)
Lantmäteriet	6 (14)	9 (42)	8 (46)	51 (91)
Migrationsverket	13 (12)	31 (42)	36 (46)	57 (84)
Pensionsmyndigheten	32 (33)	62 (69)	67 (73)	94 (98)
Polismyndigheten	34 (41)	64 (81)	69 (81)	98 (99)
Skatteverket	32 (33)	62 (69)	67 (73)	94 (98)
Statens servicecenter	32 (33)	62 (69)	67 (73)	94 (98)
Trafikverket	31 (24)	72 (71)	67 (69)	98 (99)
Samtliga servicegivande myndigheter	23 (23)	47 (55)	49 (58)	79 (89)

Källa: Trafikanalys

Tabell 4 visar hur stor andel i befolkningen som kan ta sig till närmaste besökskontor hos respektive servicegivande myndighet inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023 respektive 2021. 2021 års mätning visas inom parentes.²⁸

²⁸ Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter* samt Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tabell 4 - Andel (%) i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid 2023 respektive 2021 (andelar för 2021 inom parentes)

	<i>Promenad</i>	<i>Cykel</i>	<i>Kollektiv- trafik</i>	<i>Bil</i>
Arbetsförmedlingen	33 (41)	64 (78)	67 (69)	94 (94)
CSN	15 (4)	31 (24)	36 (36)	57 (57)
Försäkringskassan	32 (32)	62 (63)	67 (70)	94 (94)
Kronofogdemyndigheten	17 (17)	44 (47)	44 (45)	80 (80)
Lantmäteriet	6 (7)	9 (35)	8 (8)	51 (51)
Migrationsverket	13 (17)	31 (42)	36 (43)	57 (69)
Pensionsmyndigheten	32 (32)	62 (63)	67 (70)	94 (94)
Polismyndigheten	34 (33)	64 (64)	69 (69)	98 (98)
Skatteverket	32 (32)	62 (63)	67 (70)	94 (94)
Statens servicecenter	32 (32)	62 (63)	67 (70)	94 (94)
Trafikverket	31 (36)	72 (72)	67 (71)	98 (98)
Samtliga servicegivande myndigheter	23 (23)	47 (53)	49 (51)	79 (80)

Källa: Trafikanalys

Tillgänglighetsanalysen visar hur stor andel av länets befolkning som ta sig till närmaste besökskontor hos Statens servicecenter med olika trafikslag. Tabell 5 visar hur den geografiska tillgängligheten ser ut i länet 2023 utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket.²⁹

Tabell 5 - Geografisk tillgänglighet (%) till Statens servicecenters besökskontor 2023 efter trafikslag och restid (andelar för riket inom parentes)

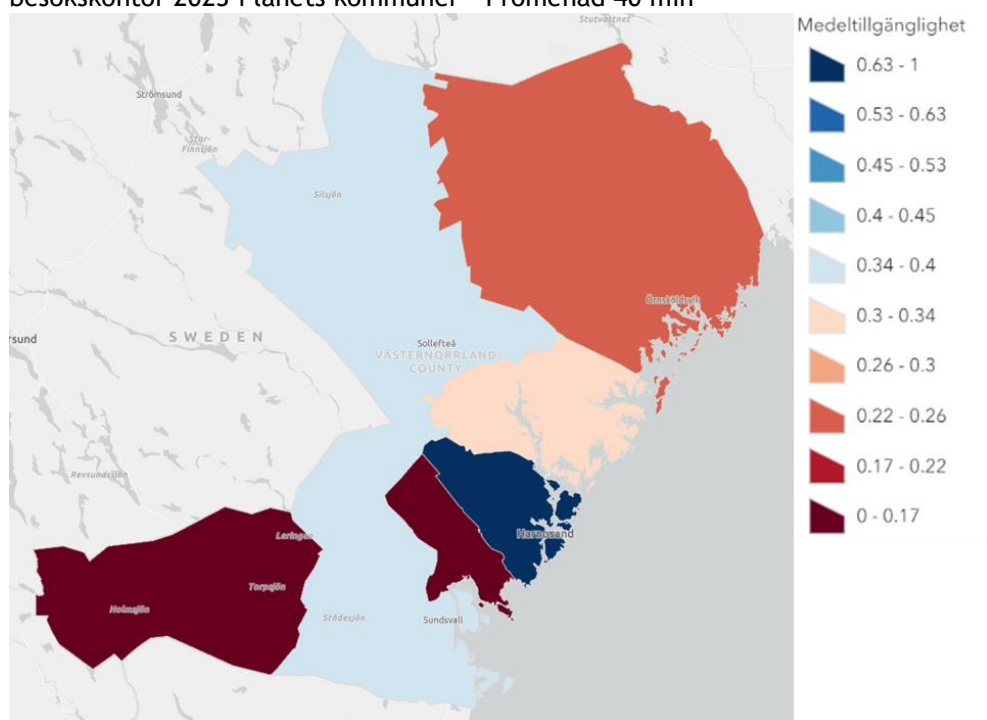
Trafikslag	20 min	40 min	60 min
Promenad	14 (15)	32 (33)	43 (45)
Cykel	49 (51)	62 (69)	78 (80)
Kollektivtrafik	42 (43)	67 (73)	78 (84)
Bil	83 (84)	94 (98)	98 (100)

Källa: Trafikanalys

²⁹ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

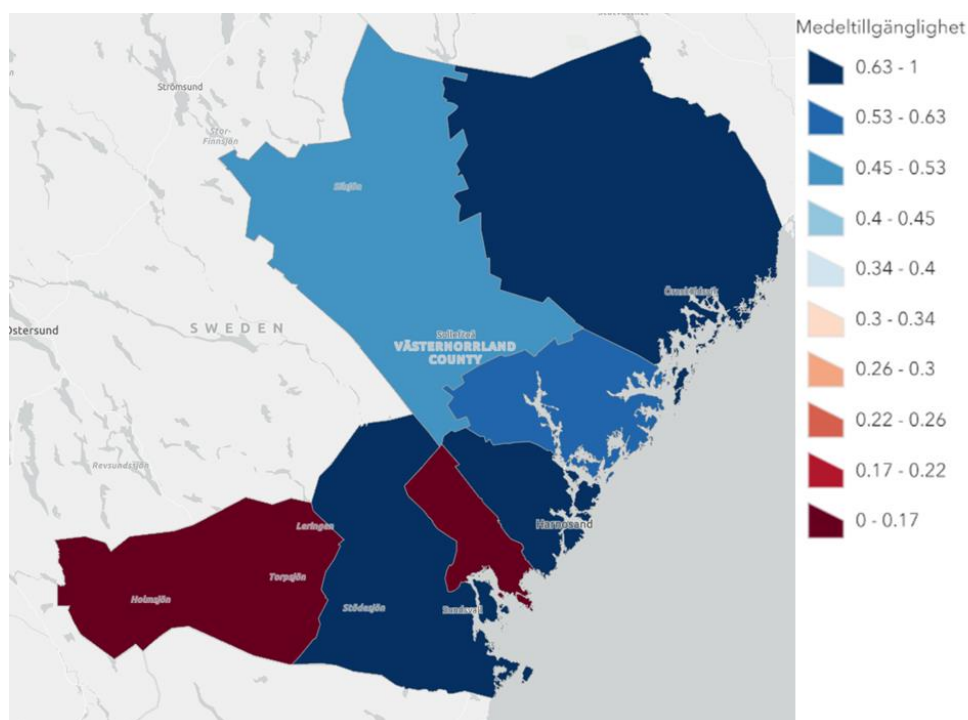
Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till något av Statens servicecenters besökskontor inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023.

Figur 16 - Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Promenad 40 min

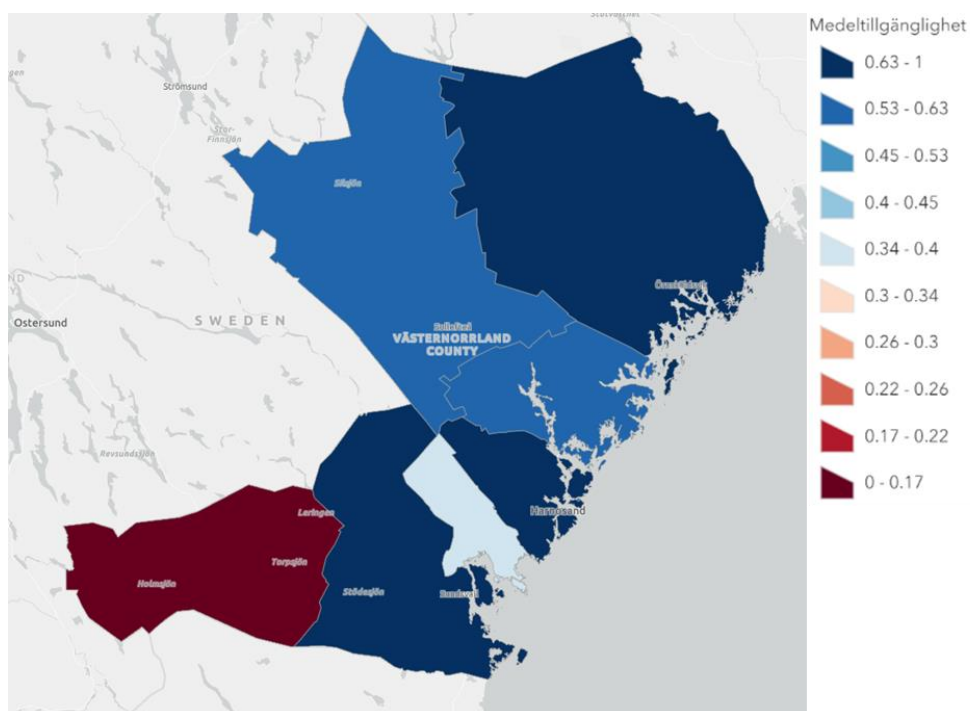
Källa: Trafikanalys

Figur 17 - Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Cykel 40 min

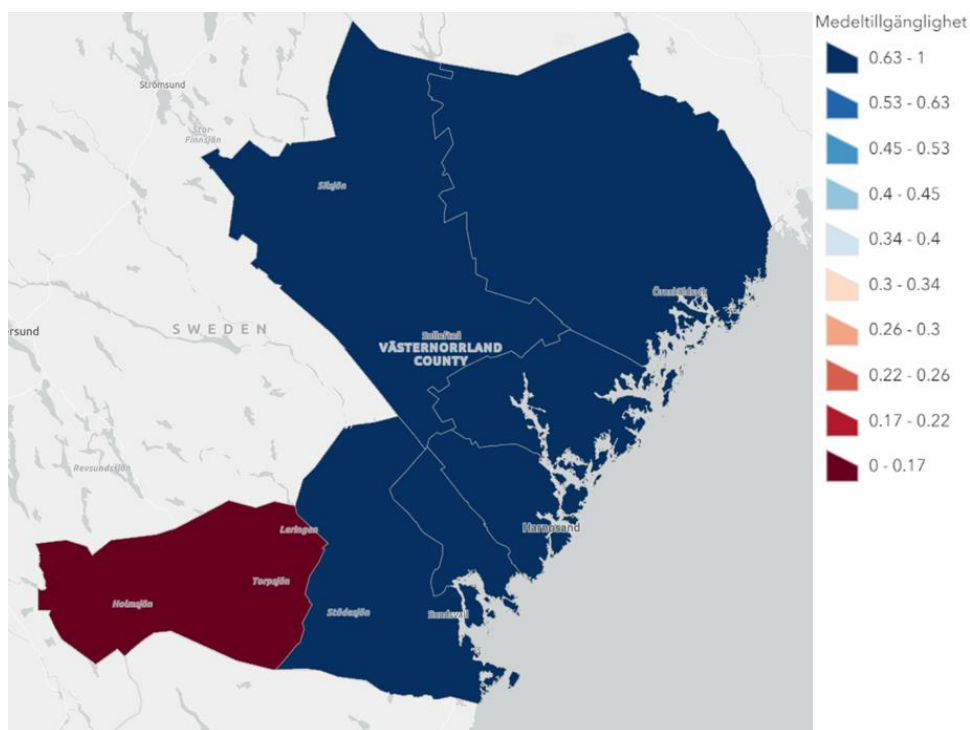
Källa: Trafikanalys

Figur 18 - Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Källa: Trafikanalys

Figur 19 - Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Bil 40 min

Källa: Trafikanalys

5 Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

Befolkningen i Västernorrland har under 2022 minskat med cirka 928 personer enligt SCB, där den totala befolkningen vid utgången av 2022 uppgick till 243 265 personer. Minskningen beror på att fler avlidit än fötts i länet, samt att det var fler utflyttande från länet än inflyttade till länet.

Andelen arbetslösa av befolkningen 15-74 år i länet var år 2022 6,4 procent, jämfört med rikets 8,0 procent. Västernorrland var bland de län med lägst andel arbetslösa i landet, särskilt bland kvinnor, där andelen arbetslösa var 5,3 %.

I länet finns både redan beslutade och planerade större framtida företagsetableringar. Dessa kommer att få en omfattande påverkan på demografi, kompetensförsörjning, infrastruktur och välfärd, som alla har bäring på behovet av statlig närvaro och service.

6 Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

6.1 Statlig närvaro

I Västernorrlands län fanns 43 myndigheter representerade, med 111 statliga arbetsställen år 2022. Det fanns 6 941 sysselsatta (dagbefolkning) i statlig sektor i länet 2021, boende i länets samtliga sju kommuner. Västernorrland har en högre andel, sett till befolkningsstorlek, sysselsatta i statlig sektor jämfört med riket. Både utbildningsnivån samt andelen utlandsfödda bland de sysselsatta är lägre i länet jämfört med riket. Antalet sysselsatta i statlig sektor sett till befolkningen varierar mellan länets kommuner, där Örnsköldsvik och Timrå har minst antal sysselsatta, medan Sundsvall och Härnösand har flest antal sysselsatta.

Det är generellt sett små förändringar i den statliga närvaron och i antalet sysselsatta i sektorn, i länet över tid. Även om det på totalen är små förändringar mellan åren, så har det skett, och fortsätter att ske, förändringar i myndigheternas organisation, lokaliseringar och kompetensbehov. Även mindre förändringar har påverkan på den statliga närvarons struktur i länet, inte minst på lokal nivå. Där kan exempelvis omlokaliseringar ge stora effekter på behovet av kommunal service och infrastruktur. Kommande större företagsetableringar har ytterligare accelererat behovet av att arbeta med kompetensförsörjning i länet, något som berör såväl privata som offentliga aktörer.

Precis som det konstaterats i tidigare rapporteringar, så har statliga myndigheters närvaro i länet en betydande påverkan på länet och dess utveckling. Den statliga servicen, exempelvis i form av besökskontor för servicegivande myndigheter, är viktig för medborgaren som inte kan eller vill använda sig av de digitala servicetjänsterna. De statliga myndigheterna är viktiga arbetsgivare i länet, och påverkar förutom direkta arbetstillfällen, även attraktionskraften för orten och länet. Den statliga närvaron bidrar till en mer diversifierad arbetsmarknad, där utbudet av olika sorters arbetstillfällen lockar individer och familjer att etablera sig i länet. Detta är särskilt påtagligt i några av länets kommuner, där graden av specialisering mot vissa branscher, exempelvis tillverkning samt vård och omsorg, är stor.

I en utskickad enkät anger de flesta av myndigheterna att geografiska omstruktureringar inte genomförts eller planeras i närtid. Skogsstyrelsen tappade under föregående året sitt arbetsmarknadsuppdrag Naturnära jobb, vilket innebar att två lokala arbetsställen inom länet lades ner. DIGG Myndigheten för digital förvaltning anger att de växer såväl på kontoret i Sundsvall som i Stockholm och Kriminalvården har vuxit och kommer att fortsätta att göra så under de kommande åren, såväl på kontor som på anstalter. Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har vuxit något och är därutöver värdmyndighet för uppdraget om att inrätta en kontorsgemenskap i Härnösand, där Socialstyrelsen flyttade in 2 maj. Kopplat till samma uppdrag har SPSM dialog med både Kammarkollegiet och Skolverket om vidare etablering. SPSM har också under 2022 samlokalisats med Skolverket i Härnösand kopplat till det gemensamma uppdraget Skolverket och

SPSM har i att stödja skolhuvudmän. Detta sätt att samlokalisera myndigheter är intressant att följa som möjlig modell för statlig närvaro i fler delar av landet.

6.2 Statlig service

I länet finns 36 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2023. Det går att nå samtliga elva servicegivande myndigheter via besökskontor. Den geografiska medeltillgängligheten visar hur stor andel i befolkningen som kan ta sig till närmaste besökskontor hos respektive servicegivande myndighet inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023.

Medeltillgängligheten i länet är 47 procent, medan den i riket är 53 procent. Skillnaderna mellan länets kommuner är stora, där Sundsvall har högst medeltillgänglighet med 60 procent, och Ånge lägst med endast 16 procent. Det finns även skillnader i tillgängligheten mellan de servicegivande myndigheterna.

Fysisk eller digital närvaro av statlig service kan innebära ökad tillgänglighet för vissa grupper medan andra grupper exkluderas. En ökad digital service ger en majoritet av medborgarna tillgång till bättre statlig service, medan den inte förändrar servicen för de som inte kan eller vill använda sig av de digitala tjänsterna, utan vill eller behöver utföra sina ärenden vid ett fysiskt besökskontor. Tidigare kartläggning av den digitala delaktigheten i Västernorrland visar bland annat att det finns ett digitalt utanförskap, men också att det finns många aktörer som arbetar med att minska utanförskapet i länet. Kunskap och kompetens om utformning av digitala tjänster är en spetskompetens som behöver utvecklas för att möta de faktiska behoven hos de målgrupper som ska använda tjänsterna.

6.3 Myndighetssamverkan

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 24 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för en väl fungerande kompetensförsörjning. Det görs genom en bred utbildningsverksamhet, men också in- och utlån mellan myndigheter, traineeprogram och mentorskap. Inom Myndighetsnätverket finns också flera nätverk av olika yrkesgrupper. Nätverket leds av en styrgrupp där landshövding och regiondirektören har stående platser och övriga medlemmar roterar årsvis. Samma organisationer som bemannar styrgruppen finns också i det så kallade utvecklingsrummet där medlemmarna löpande identifierar riktning för samverkan utifrån behov och omvärldsbevakning.

Myndighetsnätverket har sedan några år tillbaka haft Agenda 2030 som övergripande tema. Under 2022 var det ett fördjupat fokus på coworking, vilket resulterade i en pilot för gemensam coworkingyta med start 2023. Under 2023 är det ett fördjupat fokus på kris och beredskap, vilket också blir temat för årets gemensamma ledningsgruppsdag under hösten med stor uppslutning. I länet finns ett flertal myndigheter och organisationer som verkar inom samhällsskydd, krisberedskap, civilförsvaret och räddning. Med utgångspunkt i en ökad osäkerhet i omvärlden, både kopplat till klimatförändringar, pandemier och krig i vår närhet,

finns behov av att vidareutveckla och förstärka området kris och räddning som ett av Västernorrlands styrkeområden. I detta arbete spelar flera myndigheter en viktig roll.

Flera myndigheter i länet har gjort, eller kommer att fortsätta göra justeringar mot ett än mer flexibelt arbetssätt för sina medarbetare som en konsekvens av de erfarenheter och möjligheter som tillkommit under de senaste årens omfattande distansarbete. Åtgärderna som görs handlar bland annat om bredare geografiska rekryteringsmöjligheter, aktivitetsbaserade kontorsytor och flexibla distansarbetsavtal. Hur denna omställning kan komma att påverka behovet av den statliga närvaron i länet är ännu inte tydligt. Att det kommer att innebära effekter för inte minst kompetensförsörjningsfrågor i de statliga myndigheterna är dock troligt.

Samtliga myndigheter som svarat på årets utskickade enkät är positiva till den myndighetssamverkan som sker och ser områden där den kan förstärkas. Ett uppföljande dialogmöte kring detta planeras senare under 2023.

7 Referenser

7.1 Skriftliga underlag

Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

7.2 Statistiska källor

Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*

Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*

Statistiska centralbyrån, *Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)* Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

7.3 Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2023.

Scb.se

<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

Hämtad 2023-06-20

Ny källa och metod vid framställning av RAMS. 2023.

Scb.se

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/>

Hämtad 2023-06-20

8 Bilagor

8.1 Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2022

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	7	5
Arbetsmiljöverket (Av)	1	1
Bolagsverket	1	1
Centrala studiestödsnämnden	2	1
Ekobrottsmyndigheten	1	1
Folke Bernadotteakademin	1	1
Fortifikationsverket	2	2
Försvarets materielverk	1	1
Försvarmakten	1	1
Försäkringskassan	5	3
Kriminalvården	6	2
Kronofogdemyndigheten	2	2
Kustbevakningen	3	2
Lantmäteriet	2	1
Livsmedelsverket	1	1
Luftfartsverket	1	1
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	5	3
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Migrationsverket	2	2
Mittuniversitetet	2	2
Myndigheten för digital förvaltning	1	1
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	1	1
Polismyndigheten	10	7
Riksarkivet	3	3
Sida	1	1
Sjöfartsverket	2	2
Skatteverket	5	4
Skogsstyrelsen	4	4
Specialpedagogiska skolmyndigheten	2	1
Statens geotekniska institut	1	1
Statens institutionsstyrelse	1	1
Statens jordbruksverk	3	3
Statens servicecenter	5	5
Statens skolverk	1	1
Statens tjänstepensionsverk	1	1
Svenska kraftnät	2	2

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Sveriges Domstolar	7	2
Trafikverket	8	4
Transportstyrelsen	1	1
Tullverket	1	1
Umeå universitet	2	2
Åklagarmyndigheten	1	1
Överklagandenämnden för studiestöd	1	1
Totalt	111	